

УДК 343.983

Сергій Олександрович ШЕВЦОВ,

перший заступник директора

Харківського науково-дослідного

експертно-криміналістичного центру МВС України,

кандидат педагогічних наук

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Розглянуто окремі проблемні питання професійної підготовки слідчих та інспекторів-криміналістів Національної поліції України. Запропоновано впровадження новітніх інтерактивних методів в систему службової підготовки.

Досвід останніх п'яти років практичної діяльності працівників Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України дозволяє стверджувати про наявність певних проблем в організації слідчими Національної поліції України огляду місця події (далі – ОМП). Критичного рівня досягла і ефективність роботи інспекторів-криміналістів, залучених до ОМП. Основні проблеми, що виникають у ході цієї слідчої дії, є такі: 1) ухилення слідчих від виконання керівної функції; 2) небажання інспекторів-криміналістів застосовувати весь діапазон методів виявлення та вилучення слідової інформації; 3) небажання інспекторів-криміналістів вилучати сліди біологічного походження (у зв'язку з невпевненістю в правильності своїх дій); 4) відсутність у слідчих та інспекторів-криміналістів розуміння та навичок здійснення процедури комплексного огляду предметів; 5) намагання інспекторів-криміналістів вилучати не самі сліди, а цілком великогабаритні об'єкти; 6) ігнорування слідчими та інспекторами-криміналістами правил стерильності (причина контамінації). Причинами виникнення таких негативних явищ слід вважати низький рівень ефективності занять зі службової підготовки зазначених категорій працівників поліції.

На сучасному етапі одним з найефективніших методів підвищення рівня професіоналізму співробітників поліції та їх відповідності вимогам сьогодення є впровадження інтерактивного тренінгу-навчання як методу організації навчання в процесі професійної підготовки. Що стосується інтерактивного навчання, то – це метод надання інформації, під час якого співробітник поліції має можливість отримати необхідну інформацію, висловити свої думки, взяти участь у практичних вправах, пов'язаних із фізичною та розумовою активністю, спрямованих на засвоєння інформації [5, с. 4]. Слово ж «тренінг» походить від англійського «to train», що означає «навчати, тренувати, дресирувати». Тренінг – це одночасно: цікавий процес пізнання, спілкування та ефективна форма опанування знань; інструмент для формування умінь і навичок; форма розширення

досвіду [1]. У такому випадку, під методом «тренінгу-навчання» слід розуміти інтерактивний метод набуття співробітником поліції нових знань, розвиток умінь і вироблення практичних навичок [5, с. 5].

На відміну від традиційних методів навчання, тренінг-навчання повністю охоплює весь потенціал працівника поліції: рівень та обсяг його професійної компетентності, самостійність, здатність до прийняття рішень, до взаємодії тощо. Крім формування практичних навичок в учасників, тренінг-навчання передбачає напрацювання й засвоєння поведінкових навичок, ідей, необхідних для виконання конкретних функцій [3, с. 5]. Характерною рисою тренінгу-навчання є те, що його учасники навчаються на власному досвіді.

Слід вважати доцільним залучення до групи учасників тренінгу-навчання одночасно і слідчих, і інспекторів-криміналістів. Це дозволить обом категоріям працівників опанувати принципи, підходи та алгоритми вивчення обстановки на місці події, визначити найбільш важливі об'єкти для огляду та з'ясувати послідовність дій. Адже саме слідчому (за рекомендаціями інспектора-криміналіста) доведеться приймати рішення про доцільність огляду окремих об'єктів безпосередньо на місці проведення слідчої дії або відтермінувати ці дії для створення більш зручних умов роботи. Особиста обізнаність слідчого є умовою, за якою стає можливим правильно оцінювати дії інспектора-криміналіста та коригувати його дії, якщо вони не відповідають інструктивним вимогам. У той же час роз'яснення чи консультації інспектора-криміналіста можуть надаватися слідчому в більш стислому форматі, оскільки в останнього є розуміння щодо послідовності та спрямованості дій, що виконуються. Усі ці фактори позитивно відображаються на взаємодії членів слідчо-оперативної групи та якості самого огляду [5, с. 7].

Тренінг-навчання передбачає обов'язкове тренування, що означає багаторазове повторення (мінімум три повторення) якоїсь дії до тих пір, поки учасник не зможе її виконувати самостійно та не отримає стійкого вміння. Саме тому рекомендується організовувати не менше трьох навчальних місць, поетапна зміна яких дозволяє змінювати предметну обстановку, але не змінює технології та послідовності практичних вправ.

В ході підготовки до проведення тренінгу-навчання слід визначитися з такими організаційними питаннями:

1. Місце проведення тренінгу-навчання (аудиторія, лабораторія, актова зала, прилегла територія) та кількість учасників (виходячи з кількості навчальних місць та їх перепускної здатності).

2. Відведений загальний час (доцільно розраховувати на 120 хвилин, без перерви).

3. Мета тренінгу-навчання (інформування, вивчення, ознайомлення, отримання практичних навичок та ін.).

4. Навчальні питання (не більше 5).
5. Навчальні місця, їх кількість (не більше 3) та відведений час.
6. План проведення тренінгу-навчання (вступ, розподіл по навчальних місцях, порядок заміни навчальних місць, підведення підсумків).
7. Керівник тренінгу-навчання та тренери (2-3 на кожне навчальне місце).
8. Методичне та матеріально-технічне забезпечення (комп'ютерна презентація, натурні зразки, приладдя, захисні засоби, література та ін.).

Список бібліографічних посилань

1. Бевз В., Главник О. Основні положення щодо проведення тренінгів // Освіта.UA : сайт. 18.10.2005. URL: <http://ru.osvita.ua/school/method/technol/598/> (дата звернення: 20.02.2020).
2. Криміналістика : підручник / В. В. Пяковський, Ю. М. Черноус, А. В. Іщенко та ін. Київ : Центр учб. літ., 2015. 544 с.
3. Методика проведення тренінгів : метод. матеріали / ред.-уклад. Н. М. Грачова. Харків : ХОУНБ, 2013. 56 с.
4. Судовий експерт: психологічні аспекти практичної діяльності : метод. посіб. / С. О. Шевцов, С. М. Лозова ; МВС України, Держ. наук.-дослід. експерт.-криміналіст. центр МВС України. Київ, 2011. 332 с.
5. Перлін С. І., Шевцов С. О., Матарикіна О. В. Слідча дія: огляд вогнепальної зброї та вибухонебезпечних матеріалів : метод. рек. з організації тренінгу-навчання. Харків, 2020. 28 с.

Отримано 28.02.2020

УДК 378.6(477)

Микола Олександрович БОРОВИК,

*викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ;*

<https://orcid.org/0000-0003-0943-6735>

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

*Вивітленні питання пов'язані з професійним навчанням поліцейських у
Великій Британії.*

Реформування вітчизняних правоохоронних органів передбачає пошук і впровадження нових підходів до підготовки майбутніх офіцерів поліції. Важливе теоретичне та практичне значення на цьому шляху має досвід професійної підготовки працівників поліції зарубіжних країн. Аналіз спеціальної літератури дає підстави констатувати, що досвід підготовки працівників поліції зарубіжних країн досліджували чимало вчених, а саме: О. Бандурка, В. Біліченко, В. Бондаренко, М. Долгополова,